

Trouw: feiten, meningen en vrijheid van meningsuiting

Trouw is een gerespecteerd medium in Nederland. Hoe gaat het om met feiten en andere meningen? Een voorbeeld.

17 februari 2022, Trouw publiceert in de rubriek Verdieping, een bijdrage onder de kop: *‘De klokkenluider die gelijk kreeg over Indonesië.’*

Het verhaal gaat over het ‘gelijk’ van Joop Hueting. Wat volgt is een eenzijdig verhaal over de dekolonisatie van Nederlands-Indië 1945 – 1950. Veel vragen blijven onbeantwoord. Alleen personen die het verhaal ondersteunen komen aan het woord. Wat interessant is in het verhaal is de vraag naar de betrouwbaarheid van de getuigenis van Hueting. Hij was destijds actief lid van de CPN. Die partij, geregistreerd vanuit Moskou, was geharnast tegenstander van het Nederlandse beleid m.b.t. de dekolonisatie. Of deze CPN-relatie Hueting nog wel een betrouwbare bron doet zijn, wordt vervolgens voorgelegd aan Maurice Swirc. Van Swirc is bekend dat die er ook een zeer veroordelend standpunt op na houdt van het Nederlandse dekolonisatiebeleid. Hij staat niet open voor andere feiten, zo is mij gebleken uit correspondentie met hem.

Waarom is die vraag niet ook aan anderen voorgelegd? Zo staat feitelijk vast dat Hueting in een ondergeschikte functie actief was in Nederlands-Indië. Hij was niet actief aan het front. Hij maakte onderdeel uit van een inlichtingengroep. Hij deed zelf mee aan martelingen. Hij had geen overzicht over die periode. Waarom is er niet gagegaan hoeveel concrete militaire excessen Hueting feitelijk zelf heeft kunnen vaststellen? Hoeveel, van hetgeen hij opmerkte in dat interview, is van horen zeggen?

Dat hij destijds overdreef blijkt uit zijn uitlating in de Volkskrant 1968: *‘En jullie schieten op alles wat beweegt.’* Dat is feitelijk onjuist. Er zijn tal van bronnen waaruit het tegendeel blijkt. Waarom is niet nagegaan of Hueting leed aan een vorm van PTSS? Waarom is niet nagegaan waarom Achter het Nieuws deze zaak zo uitvergrootte? Destijds was Herman Wigbold chef van die rubriek. Hij was dienstweigeraar en had dus een duidelijk anti-standpunt over de dekolonisatie. Hij liet het interview met Hueting doen door Hans Jacobs, die hem in 1970 als chef van die rubriek is opgevolgd. Waarom deed hij dat? Waarom is niet gevonden, hetgeen in de redactieverslagen van Achter het Nieuws staat, dat men destijds op zoek was naar een onderwerp om heilige huisjes te slopen? Dat men zo terecht kwam bij het interview met Hueting in de Volkskrant van december 1968? Achter het Nieuws besteedde er een tweede uitzending van anderhalf uur aan. De reeks werd besloten met een derde uitzending die bestond uit een studiodebat met militairen en politici die in de jaren 46 -49 in Nederlands-Indië hadden gezeten. Ook Indië-veteranen drongen aan op onderzoek inclusief een wetswijziging die het mogelijk maakte om ‘de bedrivers van deze oorlogsmisdaden’, inclusief de heer Hueting, alsnog te kunnen vervolgen. (Terwijl de hoofdredactie van Trouw de conclusie van het dekolonisatieonderzoek steunt, waarin wordt beweerd dat de Indië-veteranen een dergelijk onderzoek juist blokkeerden!)

Waarom is de betrouwbaarheid van Hueting niet verder nagetrokken? Er zijn voorbeelden bekend waaruit blijkt dat hij er op los fantaseerde. Bijvoorbeeld het verhaal dat een Nederlandse hoofdofficier voor zijn verjaardag een afgehouden hoofd in palmblederen gehuld, als verjaardagsgeschenk kreeg. Waarom is niet nagegaan of de voorbeelden die Hueting in het interview bij Achter het Nieuws noemde al dan niet van horen zeggen waren? In Trouw d.d. 17 februari 2022 zegt Mathijssen: ‘Hueting was een echte vechtsoldaat, een

diehard.', zo noemt hij zichzelf. Maar feitelijk staat vast dat hij dat niet was. Ook hier fantaseert hij.

De vraag of Hueting inmiddels gelijk heeft gekregen wordt voorgelegd aan Maurice Swirc. Het bevestigende antwoord is dan voorspelbaar.

Wat overeind staat is dat hetgeen Hueting heeft beweerd allerm minst feitelijk vaststaat. Wat wel vast staat is dat de conclusies van het dekolonisatieonderzoek zijn gebaseerd op een foutieve historische context, tal van fouten en de conclusies ervan wetenschappelijk allerm minst zijn onderbouwd. Die zijn gebaseerd op meningen van de onderzoekers. Ook staat vast dat het dekolonisatieonderzoek niet is veroorzaakt door het optreden van Hueting destijds. Op www.dekolonisatie-nedindie.nl staat de feitelijke oorzaak voor dat onderzoek.

Zo blijkt het verhaal in Trouw steun te betuigen aan de conclusies van het dekolonisatieonderzoek. Terwijl daarvoor de feiten en de wetenschappelijke onderbouwing ontbreken.

Dat Trouw het Indonesisch perspectief m.b.t de dekolonisatie van Nederlands-Indië 1945 – 1950 ruim aan bod laat komen en een andere mening blokkeert, blijkt uit onderstaande feiten.

23 februari 2022: Ik stuur een email aan mevrouw Nicole Lucas met als bijlage een commentaar op het interview in Trouw met de Indonesische historicus Anhar Gonggong. Die uit daarin meningen over het Nederlandse geweld tijdens de dekolonisatieperiode en baseert zich op verscheidene fouten waar het Westerling op Zuid-Celebes betreft. Dat commentaar voldoet aan het criterium van 400 woorden die de opinieredactie van Trouw stelt.

24 februari 2022: de opinieredactie van Trouw bedankt voor het insturen van het commentaar en reageert als volgt: *'Helaas vinden wij het om inhoudelijke redenen niet geschikt voor plaatsing.'* Als nadere toelichting verdedigt de opinieredactie de fouten van Gonggong. Zij besluit met: *'Omdat het in dit soort kwesties heel erg nauw komen, vinden we het geen goed idee om uw reactie te plaatsen.'*

27 februari 2022: Ik licht de hoofdredactie in over de emailwisseling met de opinieredactie. Ik spreek mijn bevreemding uit over de gang van zaken. De opinierubriek van Trouw is een vrijplaats voor discussie, maar die ruimte wordt niet geboden. Ik vraag of hier sprake is van canceling. Ik vraag of Trouw op deze wijze geen afstand neemt een onafhankelijk blad te zijn nu hij weigert om inhoudelijke redenen een wetenschappelijk onderbouwd standpunt te plaatsen. ***De hoofdredactie reageert niet op dit email.***

27 februari 2022: Ik licht de opinieredactie uitvoerig in over de fouten in het interview met Gonggong. Ik wijs daarin op de inconsistentie in de argumentatie van deze redactie om mijn opinie niet te willen plaatsen.

28 februari 2022: De chef van de opinieredactie licht toe dat men de visie van een Indonesische historicus, persoonlijk betrokken, over de oorlogsperiode wilde plaatsen. M.b.t. mijn reactie merkt zij op: *'Het is niet aan de orde om tot in detail zijn opmerkingen van commentaar te voorzien in een opinieartikel.'*

28 februari 2022: Ik wijs de chef van de opinieredactie nogmaals op haar inconsistentie en het ontbreken van inhoudelijke argumenten om mijn bijdrage niet te plaatsen. Die gaat over een belangrijk onderwerp van de dekolonisatie. Ik wijs op haar onevenwichtigheid, wel een uitgesproken opvatting van een Indonesische historicus plaatsen, niet een inhoudelijke reactie van een Nederlandse historicus daarop.

1 maart 2022: De opinieredactie schrijft dat de opiniepagina niet de plaats is voor eventuele feitelijke correcties.

1 maart 2022: Ik wijs de chef van de opinieredactie erop dat zij steeds om de zaak heen draait. Het gaat niet om eventuele feitelijke correctie, het gaat om een opinie over een belangrijk deel van de dekolonisatie van Nederlands-Indië. Ik vraag: *‘Waarom komt u er niet voor uit dat u een Indonesisch perspectief over de dekolonisatie van Nederlands-Indië 1945 – 1950 wenst te bevorderen in Trouw en een wetenschappelijk perspectief, dat dit relateert, niet wenst te plaatsen.’*

3 maart 2022: De chef van de opinieredactie schrijft: *‘Aan uw kennis over deze periode van de Indonesische geschiedenis twijfel ik niet. U heeft volgens mij voldoende gelegenheid gehad, en nog steeds, om uw punt te maken. U bent daarvoor niet afhankelijk, gelukkig maar, van de opinieredactie van Trouw.’*

3 maart 2022: Ik schrijf de chef van de opinieredactie dat zij het heeft over *‘de Indonesische geschiedenis’*, terwijl het ook onze geschiedenis is. Ik schrijf dat zij voortdurend om de hete brei heen draait. Ik besluit met: *‘Mevrouw Slingerland u cancelt een andere opvatting in uw rubriek omdat het u inhoudelijk niet bevalt. Dat is het punt.’*

6 maart 2022: Ik informeer de hoofdredactie van Trouw over mijn correspondentie met de chef opinieredactie. Ik geef daarin aan dat Trouw, via de opinieredactie, bewust weigert mee te werken aan de materiële realisatie van het recht van vrijheid van meningsuiting. Door de opinierubriek niet toegankelijk te laten zijn voor andere opvattingen, om de reden dat het standpunt die redactie inhoudelijk niet bevalt. **De hoofdredactie reageert daarop niet.**

7 maart 2022: Ik reageer op een hoofdredactioneel commentaar, waarin de hoofdredactie de conclusies van het dekolonisatie onderzoek ondersteunt. In mijn commentaar wijs ik er op een reeks van onjuistheden in die conclusies: de historische context is fout; de argumenten kloppen niet, de wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt, er is sprake van een afrekening met een deel van ons koloniale verleden op grond van een antiekoloniale ideologie.

8 maart 2022: De chef van de opinieredactie herhaalt nog eens dat de opinierubriek niet de plaats is om eventuele onjuistheden recht te zetten.

8 maart 2022: De heer Jeroen de Blijker reageert namens de hoofdredactie uitvoerig inhoudelijk op mijn bericht van 7 maart 2022. Hij verdedigt daarin het hoofdredactionele commentaar en licht dat nader toe. Hij besluit met de opvatting dit met het

dekolonisatieonderzoek niet het laatste woord is geschreven over onze krijgsmacht in Indonesië.

9 maart 2022: Ik bericht de chef van de opinieredactie dat haar reactie mij teleur steelt. Ik vraag haar hoeveel woorden ik krijg om een bijdrage te leveren aan het debat over de dekolonisatie Nederlands-Indië.

9 maart 2022: Ik schrijf de heer Jeroen de Blijker een uitvoerig commentaar (4 x A4) op zijn inhoudelijke rectie. (-/-) Daarin geef ik aan dat op tal van punten de conclusies van het dekolonisatieonderzoek niet juist zijn, in strijd zijn met de feiten en wetenschappelijk niet zijn onderbouwd.

Ik schrijf: 'Ik reageerde naar de hoofdredactie omdat die de verhaallijn van de auteurs volgt. Veel Nederlanders kennen die geschiedenis niet. Als nu Trouw op deze wijze de verhaallijn van de auteurs doorgeeft, wordt in feite de herschrijving van de geschiedenis in uw krant gepromoot. Daar komt dan nog bij dat Trouw niet openstaat om op dezelfde manier aandacht te besteden, ruimte te gunnen, aan de historische waarheid. De wijze waarop de chef van uw opinieredactie mij af serveert is daarvan een blijk.'

Daarop kwam geen inhoudelijke reactie van de hoofdredactie.

11 maart 2022: De minister van Onderwijs en wetenschap, dr. Robbert Dijkgraaf houdt de lezing: *'Wanneer kennis kritiek wordt.'* Hij waarschuwt daarin voor het oprukkende nepnieuws. Dat wetenschappers regelmatig het leven onmogelijk wordt gemaakt. Hij zegt: *'Voor de feiten die niet liegen. Die zoveel meer zijn dan een mening. En de uiteindelijk het laatste woord moeten hebben.'*

21 maart 2022: De chef van de opinieredactie schrijft mij dat ik in Trouw kan lezen dat de opinieredactie ruimte voor artikelen heeft van *'oftewel 400, oftewel 600 woorden'*. *'We lezen eerst alle bijdragen voordat we besluiten om al dan niet te publiceren.'* Dit bericht wekt tenminste bevreemding.

23 maart 2022: De hoofdredacteur van Trouw schrijft mij een email waarin het gedrag van de opinieredactie verdedigt. Hij schrijft dat er verschil in visie is tussen de redacteurs van Trouw en mij over de dekolonisatie. Hij schrijft dat het mij vrij staat mijn visie op de weergave van Trouw op de dekolonisatie te publiceren in de mij ter beschikking staande kanalen.

24 maart 2022: Ik schrijf de hoofdredacteur een reactie waarin ik enkele gevallen opsom waarin Trouw wel aandacht besteedt aan het Indonesisch perspectief en niet aan het wetenschappelijk perspectief. Ik vraag hem of hij zich zo moet opstellen o.g.v. een instructie van de leiding van de DPG Media groep en of hij nog een eigen beleidsruimte heeft. Voor dat laatste geval vraag ik hem waarom Trouw wetenschappelijk gefundeerde bijdragen steeds weigert. Ik attendeer hem op het beleid van de hoofdredactie van de NRC tot herschrijving van de dekolonisatiegeschiedenis, om zo boete te kunnen doen voor de fouten die Nederland destijds maakte. Dat beleid van die hoofdredactie wordt sedert 15 september 2017 actief uitgevoerd. Ik attendeer hem ook op de sterk moraliserende tendens in de berichtgeving in Nederlandse kranten en dat dit in Frankrijk, waar ik ondertussen 17 jaar woon, niet het geval is. Ik vraag hem om enige verheldering in deze zaak.

24 maart 2022: De hoofdredacteur van Trouw antwoordt: *'De drie instituten zijn wetenschappelijke instituten en men mag er vanuit gaan dat ze wetenschappelijk onderzoek hebben verricht vanuit de wetenschappelijke disciplines. Uiteraard is kritiek mogelijk en dat zullen wij niet nalaten. Maar uw veronderstelling dat er geen wetenschappelijk perspectief is ontbeert echt iedere wetenschappelijke basis en is naar mijn oordeel een mening. Dat mag. Inderdaad kunnen wetenschappelijke opvattingen door de tijd beïnvloed worden maar dat zal zeker nu ook het geval zijn. Want het Indonesische perspectief speelt meer dan voorheen een rol.'*

Hij schrijft dat Trouw een onafhankelijke titel is. Het staat die vrij bijdragen te weigeren. En dan schrijft hij: *'Juist door het verzet tegen een echt wetenschappelijk onderzoek in de afgelopen decennia naar de gang van zaken rond de dekolonisatie heeft een breed gefundeerd wetenschappelijk perspectief tegengehouden.'*

Hij besluit met: *'Dit was mijn laatste reactie. Ik sluit van mijn kant deze discussie af.'*

25 maart 2022: Ik schrijf de hoofdredacteur van Trouw de volgende reactie.

Geachte heer Van der Laan,

*Uw reactie brengt mij bij De eerste brief van Paulus aan de Thessalonicenzen. In deel 5, dat over waakzaamheid gaat, schrijft hij: **'Dooft de Geest niet; veracht de profeten niet, maar toetst alles en behoudt het goede. Onthoudt u van alle soort van kwaad.'** (vers 19 – 22)*

Daarmee ben ik vanaf mijn jeugd, toen er twee keer per dag uit de Bijbel werd voorgelezen, opgevoed. Het is mijn kompas gebleven bij alles wat ik in mijn maatschappelijke carrière tot nu toe heb gedaan.

*Het is niet mijn veronderstelling dat het dekolonisatieonderzoek van NIOD, KITLV en NIMH wetenschappelijk perspectief ontbeert, dat is een feit. Dat onderzoek is gebaseerd op een opvatting die voortkomt uit de kritische theorie van de Frankfurter Schule, die op zijn beurt is gebaseerd op de marxistische kennistheorie. Om dat wetenschappelijk te laten lijken is het aangeduid met de term 'postmodernisme'. Die opvatting is in strijd met de vijf principes van wetenschappelijke integriteit, zoals die in de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018, is vastgelegd. Met allerlei geleerd uitzienende begrippen wordt gedaan alsof men met wetenschappelijk onderzoek bezig is. Maar als we de vermaning van Paulus volgen en onderzoek doen blijkt dat het om lege containerbegrippen gaat. Een van die begrippen is **'perspectief'**. U gebruikt dat woord ook. Dat betekent niet meer dan mening. Men gebruikt ook **'excentrisch lezen'**, zonder duidelijk te maken wat dat betekent. En wat dacht u van **'discursief redeneren'**?*

In feite is het dekolonisatieonderzoek gebaseerd op neomarxistisch denken. Uitgaand van een anti kolonialistisch uitgangspunt (=een buiten-wetenschappelijke overweging), is men aan de slag gegaan. Wetenschappelijke integriteit kent als belangrijk principe dat een buiten-wetenschappelijke overweging uit den boze is. Als voorbeeld wordt een overweging van politiek aard genoemd.

Het onafhankelijk onderzoek genootschap AURORE heeft e.e.a. onderzocht en beschreven tot welke gevolgen deze neomarxistische basis van het dekolonisatieonderzoek heeft geleid. Ik zal u de brochure, waarin dat is beschreven, per post toesturen.

Daarin leest u ook waartoe een integer wetenschappelijk perspectief leidt.

U schrijft dat er in de afgelopen decennia verzet was tegen echt wetenschappelijk onderzoek naar de gang van zaken rond de dekolonisatie en dat een breed wetenschappelijk perspectief zou zijn tegengehouden. Dat is echter feitelijk niet juist. Ik weet niet op welke bronnen u dit standpunt baseert. Ik heb de afgelopen jaren deze geschiedenis bestudeerd. Integer wetenschappelijk onderzoek is niet tegengehouden.

In feite heb ik vastgesteld dat de neomarxistische school van historici afgelopen jaren integer wetenschappelijk onderzoek heeft trachten te frustreren en ontkennen. De UvA, sociale wetenschappen, is wat dat betreft een centrum van die activiteiten geworden.

*De overheid heeft in 2012 een voorgesteld onderzoek van NIOD, KITLV en NIMH niet extra willen financieren, omdat het een eenzijdig onderzoek was. De drie instituten is niets in de weg gelegd om eigen wetenschappelijk onderzoek te doen naar de dekolonisatie. Die instituten hebben na die afwijzing veel inspanningen gedaan om alsnog extra financiering van de overheid te krijgen. Met het boek van Limpach, *De brandende kampongs van Generaal Spoor*, 2016 en ‘bevriende’ relaties binnen het kabinet is dat gelukt. In 2017 stelde het kabinet ruim EUR 4 miljoen beschikbaar voor een breed, objectief onderzoek naar de dekolonisatie. Een dergelijk onderzoek hebben de drie instituten vervolgens niet uitgevoerd!*

*Ik heb de synthese van dat onderzoek, *OVER DE GRENS*, 2022, geanalyseerd en besproken in een recensie. Zodra die openbaar is zal ik u die toesturen.*

Ik kan mij niet goed voorstellen dat Trouw, gezien haar historische basis, zich in zijn berichtgeving over de dekolonisatie zo baseert op neomarxistische overwegingen.

Slot

Het is aan de lezer een conclusie te trekken over de manier waarop Trouw omgaat met feiten, meningen en vrijheid van meningsuiting.

Mr. Bauke Geersing, coördinator van het onafhankelijk onderzoekgenootschap AURORE.